

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Dnr M2020/01102/R

Malmö den 3 november 2020

REMISSVAR: Remiss av Havs- och Vattenmyndighetens förslag till genomförande av kraven på fiskeredskap i engångsplastdirektivet

---

Avfall Sverige är branschorganisationen inom avfallshantering och återvinning. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, ett hundratal tillverkare, konsulter och privata utförare aktiva inom avfallshantering.

1. Förslagets koppling till Avfall Sveriges generella ståndpunkter

Avfall Sveriges årsmöte har fastställt ett antal ståndpunkter som är vägledande för Avfall Sveriges ställningstaganden och åtgärder för att utveckla avfallshanteringen och kommunernas roller.

Avfall Sverige anser att avfallshanteringen är en väsentlig del av samhällets infrastruktur och att avfallshanteringen ska ge god och behovsanpassad service för medborgare och verksamheter. Avfall Sverige anser att producenterna har ansvar för utformning av alla de produkter som sätts på marknaden och att avfallshierarkin följs.

Avfall Sverige anser att producenterna ska ha det fulla ekonomiska ansvaret för produkter som omfattas av producentansvar. Vidare anser Avfall Sverige att kommunerna ska ansvara för insamlingen av avfall från hushåll som faller under lagreglerade producentansvar och att producenterna ska ansvara för återvinningen av avfall från hushåll som faller under

lagreglerade producentansvar.

2. Sammanfattning

- Avfall Sverige anser att det är nödvändigt att ett *heltäckande operativt och finansiellt producentansvar* regleras för fiskeredskap.
- Tydligt reglerade *servicekrav* är grundläggande för att möjliggöra ökad utsortering och att det ska vara ”lätt att göra rätt”.
- Kommunens hantering av fiskeredskap som inte har sorterats ut i producenternas insamlingsystem måste *kompenseras fullt ut enligt finansieringsprincipen*.
- Kommunal infrastruktur kan (i detta fall kommunerna och deras infrastruktur i form av ÅVC och eventuell mark vid fiskeplatser m m) kan vara en möjlighet med kommunerna som uppdragstagare, men då mot *full kostnadstäckning*.
- Om avsikten är att kommunerna ska kunna samla in fiskeredskap på uppdrag av producenter eller tillståndspliktiga insamlingsystem behövs det *en kompetensgrund* för detta i den förordning som ska regleras.
- Det bör regleras *ett formellt kommunalt insamlingsansvar för fiskeredskap från hushåll som utgör kommunalt avfall* anser Avfall Sverige. I kombination med ett sådant formellt insamlingsansvar behöver det då regleras ett formellt ansvar för producenter att behandla insamlade fiskeredskap. Ett sådant kommunalt ansvar behöver kompletteras med *en bestämmelse som reglerar ett kostnadsansvar för producenterna för fiskeredskap från hushåll*.
- Avfall Sverige uppmärksammar att *de drygt 600 återvinningscentraler som finns i landet är inrättade för att i första hand samla in sådant kommunalt avfall som utgör grovavfall och farligt avfall i 18-20 fraktioner eller mer*. Eventuell insamling utöver kommunens lagstadgade ansvar är en annan sak.
- Fiskeredskap från *yrkesfisket lämpar sig över huvud taget inte för insamling och hantering vid ÅVC*, även om kommunen skulle vilja sluta frivilligt avtal mot kostnadstäckning, om hantering av fiskeredskap från yrkesfisket.
- Avfall Sverige välkomnar de övriga initiativ som föreslås av HaV avseende produktutformning, pantsystem och åtgärder mot nedskräpning.

3. Generella kommentarer

Avfall Sverige anser att det är nödvändigt att ett *heltäckande producentansvar* regleras för fiskeredskap. Detta innebär att ett heltäckande finansiellt och operativt ansvar för fiskeredskap under producentansvar (jfr artikel 8 a 2008/98/EG samt exempelvis 1 § förordningen [2018:1462])

om producentansvar för förpackningar). För förlängda ekonomiska producentansvar uppställer EU vissa krav i enlighet med den nämnda artikel 8 a. Det är nödvändigt med en reglering som tydligt anger att producenterna ska stå för samtliga kostnader för insamling, återanvändning och återvinning av fiskeredskap.

Tydligt reglerade *servicekrav* är grundläggande för att möjliggöra ökad utsortering och att det ska vara ”lätt att göra rätt”. Det är nödvändigt med en reglering som ställer krav på tillräcklig hämtningsfrekvens och kapacitet för de system som ska tillhandahållas i syfte att ge en god miljö- och samhällsnytta när det gäller insamlingen och återvinningen av fiskeredskap.

Med insamlingssystem som inte uppställer *tillräckligt höga krav på en god servicenivå* finns det stora risker att fiskeredskap kommer att belasta både kommunen som avfallsansvarig enligt 15 kap. 20 § och andra avfallsinnehavare enligt 15 kap. 11 § miljöbalken. Avfall Sverige anser därför att det, även av denna anledning, är angeläget med en reglering som innebär krav på en tillräckligt god servicenivå.

Om förslagen ska genomföras vill Avfall Sverige vara tydliga med att kommunernas kostnader för hantering av utjänta fiskeredskap inom ramen för ett producentansvar, för det fall fiskeredskapen inte lämnas till producenternas insamlingssystem utan hamnar i kommunens avfallshantering, måste *kompenseras fullt ut enligt finansieringsprincipen*, då förslagen innebär att staten för över skyldigheter och uppgifter till kommunerna som ålagts staten på grund av det svenska EU-medlemskapet. Avfall Sverige anser därför att noggranna beräkningar av de kostnader som förslagen innebär för kommunerna behöver göras. Det är viktigt att dessa inte underskattas så att kommunerna verkligen får kostnadstäckning för sina kostnader.

3.1 Insamling i kommunal regi av fiskeredskap

Kommunal infrastruktur kan (i detta fall kommunerna och deras infrastruktur i form av ÅVC och eventuell mark vid fiskeplatser m m) kan vara en möjlighet med kommunerna som uppdragstagare, men då mot full kostnadstäckning. Hur producenterna löser sitt åtagande är förstås deras ansvar och i så fall en avtalsfråga med kommunerna. (Se vidare nedan under punkten 4, Insamlingssystem).

Det som föreslås i förslagen 33 § är inte samma sak som att kommunen är uppdragstagare till ett tillståndspliktigt insamlingssystem. Innebörden av nämnda 33 § är insamling utan uppdrag av ett tillståndspliktigt insamlingssystem baserat på ett kommunalt beslut (jfr 53 § 2014 års förpackningsförordning). Sådan insamling kommer bara att kunna vara av intresse för kommunen om producenter och tillståndspliktiga insamlingssystem kommer att ersätta kostnaderna för kommunens hantering av fiskeredskap fullt ut. Nämnda 33 § behöver därför kompletteras med en bestämmelse som reglerar att producenter och tillståndspliktiga insamlingssystem har ett fullt kostnadsansvar för fiskeredskap som inte sorteras ut hos producenterna eller till ett tillståndspliktigt insamlingssystem och som belastar kommunens avfallshantering. I annat fall är det inte frågan om något heltäckande förlängt ekonomiskt producentansvar för fiskeredskap. En sådan bestämmelse kan meddelas med stöd av 27 kap. 7 § miljöbalken.

Om avsikten är att kommunerna ska kunna samla in fiskeredskap på uppdrag av producenter eller tillståndspliktiga insamlingssystem behövs det en kompetensgrund för detta i den förordning som ska

regleras (jfr till exempel 66 § förordningen [2018:1462] om producentansvar för förpackningar). Det ska också uppmärksammas att förutsättningen för sådan insamling är full kostnadstäckning genom ersättning från producenterna. Det finns inte någon grund för att täcka bristande ersättning från producenter med skatte- eller avgiftsmedel och det är inte heller på något sätt rimligt att en kommun skulle göra det, med hänvisning till att ett producentansvar ska bära sina kostnader fullt ut.

3.2 Kommunalt ansvar för insamling av fiskeredskap från hushåll

I stället för nämnda 33 § bör det regleras ett formellt kommunalt insamlingsansvar för fiskeredskap från hushåll som utgör kommunalt avfall anser Avfall Sverige. I kombination med ett sådant formellt insamlingsansvar behöver det då regleras ett formellt ansvar för producenter att behandla insamlade fiskeredskap. Ett sådant kommunalt ansvar behöver kompletteras med en bestämmelse som reglerar ett kostnadsansvar för producenterna för fiskeredskap från hushåll. I första hand bör ersättning för kommunens uppdrag (full kostnadstäckning) förhandlas mellan kommunsidan och representanter för producenter av fiskeredskap (jfr hur El-Kretsen avtalar med kommuner om insamling av elavfall vid ÅVC. El-Kretsen tillhandahåller också de insamlingssystem som behövs för insamlingen samt avtransporterar insamlat el-avfall från ÅVC). I andra hand får staten, förslagsvis genom HaV, besluta om vilken ersättning som ska utgå till kommunerna (full kostnadstäckning).

4. Specifika kommentarer

4.1 Avsnitt 2.1, 3.1 och 5.2.3:

Havs- och Vattenmyndigheten (HaV) föreslår att systemet för utökat producentansvar dessutom ska omfatta fiskeredskap som innehåller plast som används i all vattenmiljö, såväl sötvatten (limniska miljöer) som marina vatten. Avfall Sverige *tillstyrker* detta.

4.2 Avsnitt 5.2.1.1 Distanshandel via e-plattformar s. 80 f:

Avfall Sverige välkomnar att HaV uppmärksammar problematiken med distanshandel via e-handelsplattformar i relation till fiskeredskap. Avfall Sverige anser att regeringen, parallellt med att överväganden görs avseende Naturvårdsverkets redovisade regeringsuppdrag om privatimporterade förpackningar (M2018/02231/Ke) så långt som möjligt bör överväga en motsvarande reglering avseende fiskeredskap.

4.3 Avsnitt 5.2.6 s. 87 ff:

4.3.1 Insamlingssystem

HaV anger: "Att använda etablerade kommunala system för insamling av avfall och infrastruktur kan vara en möjlig väg att gå och är vanligtvis relativt kostnadseffektivt alternativ för producenterna." HaV pekar därmed ut hur myndigheten ser hur ett tillståndspliktigt insamlingssystem rent praktiskt kan lösa sina åtaganden. Hur producenter och tillståndspliktiga insamlingssystem verkställer ett producentansvar är helt upp till dem. Ett tillståndspliktigt insamlingssystem kan inte förutsätta att varje kommun kommer att vara intresserad av att samla in fiskeredskap vid ÅVC. Detta beror helt och hållet på den enskilda kommunens vilja att etablera sådan insamling, plats för insamling och inte minst garantier för kostnadstäckning för insamlingen.

Avfall Sverige uppmärksammar att de drygt 600 återvinningscentraler som finns i landet är inrättade för att i första hand samla in sådant kommunalt avfall som utgör grovavfall och farligt avfall i 18-20 fraktioner eller mer. Eventuell insamling utöver kommunens lagstadgade ansvar är en annan sak.

I de fall en återvinningscentral tar emot en uttjänta fiskeredskap – inom ramen för ett producentansvar - gör kommunen alltså det utöver det kommunala renhållningsansvaret enligt 15 kap. 20 § miljöbalken och kan också debitera detta mottagande med en avgift som inte är kostnadsfatt enligt den avfallstaxa som fastställs med stöd av 27 kap. 4 § miljöbalken. Full kostnadstäckning krävs i så fall för utförande av en sådan tjänst.

HaV anger att det i dagsläget efterfrågas separata kärl för burar och nät efter önskemål från insamlingsaktören och att övriga fiskeredskap, som till exempel handredskap och föremål, slängs i separata kärl. Återigen, hur insamlingssystem ska tillhandahållas och vilka system som ska komma ifråga är en ren avtalsfråga mellan ett tillståndspliktigt insamlingssystem och den aktör som ska utföra insamlingen.

4.3.2 Yrkesfiske

HaV anger att möjliga steg för återvinning för yrkesfisket med utgångspunkt från fiskehamnar bland annat är transport till ÅVC och att eventuell mellanlagring utförs av kommunens avfallsentreprenör. Återigen får Avfall Sverige påpeka att det inte är möjligt att peka ut kommunal infrastruktur inrättad för att primärt hantera kommunalt avfall som utgör grovavfall och farligt avfall på detta sätt. Fiskeredskap från yrkesfisket lämpar sig över huvud taget inte för insamling och hantering vid ÅVC, även om kommunen skulle vilja sluta frivilligt avtal mot kostnadstäckning, om hantering av fiskeredskap från yrkesfisket. Detta eftersom fiskeredskap från yrkesfisket är betydligt mer skrymmande än fiskeredskap från fritidsfiske och därmed över huvud taget inte lämpar sig för insamling vid ÅVC.

4.3.3 Vattenbruk

Motsvarande kommentarer som Avfall Sverige lämnar här ovan gäller avseende fiskeredskap från vattenbruk.

4.4 Avsnitt 7.1 Ytterligare åtgärds- eller styrmedelsalternativ s. 125:

Avfall Sverige välkomnar de övriga initiativ som föreslås av HaV avseende produktutformning, pantsystem och åtgärder mot nedskräpning.

Särskilt bör förutsättningarna för pant på fiskeredskap utredas. Ett rätt utformat pantsystem skulle kunna bidra till ökad återanvändning samt materialåtervinning av fiskeredskap.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår chefsjurist Sven Lundgren, sven.lundgren@avfallsverige.se, telefon 040-35 66 00.

Med vänlig hälsning,

Lars Stjernkvist
Ordförande

Tony Clark

Vd